

VIVEs kommunetal 2023.2: Kommunerne budgetterer med stigende serviceudgifter pr. indbygger

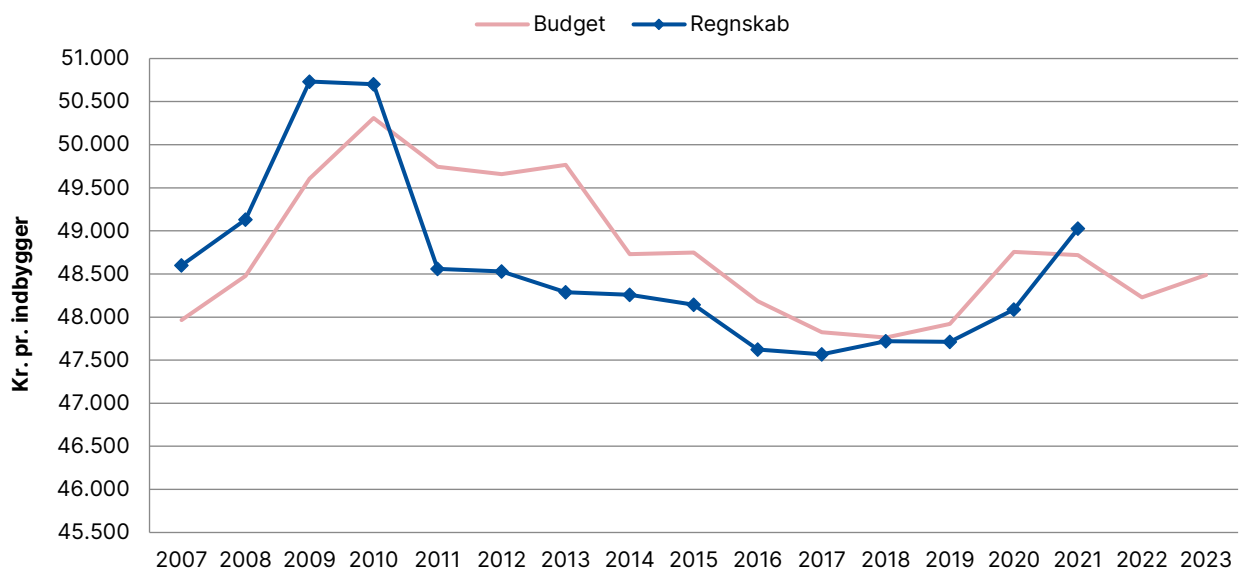
Kommunerne budgetterer med stigende serviceudgifter i skyggen af højere inflation. De budgetterer særligt med flere udgifter til det specialiserede socialområde, dagtilbud og vedligeholdelse af vejene.

KL og regeringen besluttede med økonomaftalen for 2023, at kommunernes serviceudgifter fra 2022 til 2023 kan stige med 1,3 mia. kroner ud over det, som følger af nye opgaver til kommunerne. Kommunernes budgetter for 2023 viser, at de har udnyttet denne mulighed ved at løfte serviceudgifterne. Samlet set budgetterer kommunerne med serviceudgifter på 287,8 mia. kroner i 2023. Der er dog betydelige variationer i budgetudviklingen på tværs af udgiftsområder og kommuner.

Serviceudgifterne stiger med godt 250 kroner pr. indbygger

Stigningen i serviceudgifterne skal ses i sammenhæng med, at befolkningstallet stiger. Opgør vi serviceudgifterne pr. indbygger, budgetterer kommunerne samlet set med at bruge godt 250 kroner mere pr. indbygger i 2023 end i 2022 (jf. figur 1). Med til billedet hører dog også, at da kommunerne lagde budgetter for 2022, budgetterede de med stigende serviceudgifter pr. indbygger. De oprindeligt vedtagne budgetter for 2022 blev imidlertid underløbet af stigende inflation, og de kommunale servicekroner rakte kortere end forudsat. Når udgiftsudviklingen derfor baseres på de nyeste pris- og lønskøn, så tegner der sig fra 2021 til 2022 et billede af faldende serviceudgifter i de oprindelige budgetter. Den fortsatte usikkerhed om pris- og lønudviklingen skaber også usikkerhed om forudsætningerne for kommunernes budgetter for 2023.

Figur 1 Serviceudgifter pr. indbygger 2007-2023

Note: 2023-priser. Ikke korrigeret for opgaveændringer, omlægning af ældrebilliard i 2016, omlægning af velfærdsbilliard i 2020 mv. For kommuner, som har benyttet sig af såkaldt "Sælg-og-lej-tilbage", er serviceudgifterne korrigeret for dette. Regnskabstallene for 2020 og 2021 er ikke korrigeret for de hhv. 1,4 og 0,9 mia. kroner, som kommunerne har fået i kompensation for corona-udgifter. Budgettallene viser de oprindeligt vedtagne budgetter. I budgettallet for 2022 er der fx ikke taget højde for, at pris- og lønskønnen er ændret efter budgetvedtagelsen som følge af stigende inflation.

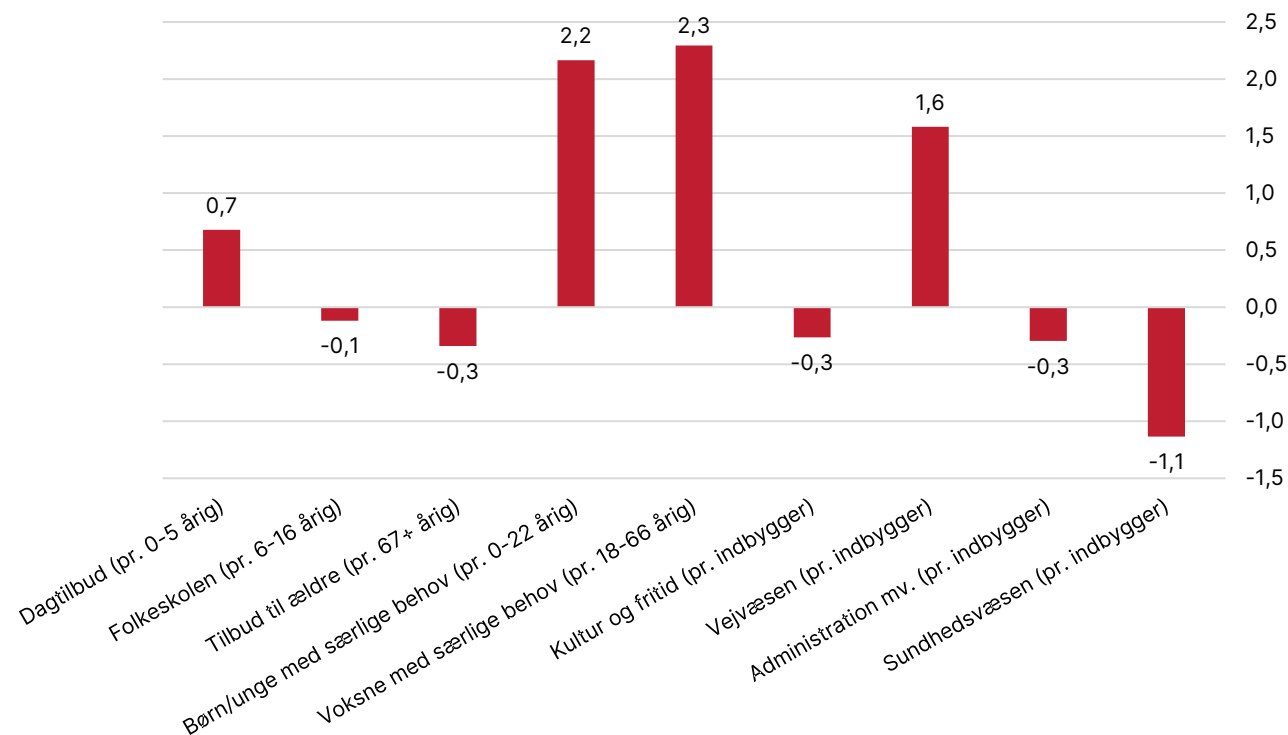
Kilde: ECO Nøgletal.

Løft til dagtilbud og socialområdet – færre midler til sundhedsvæsenet

Opgør vi udgifterne pr. borger i målgruppen, så budgetterer kommunerne særligt med flere udgifter på det specialiserede socialområde – dvs. børn/unge og voksne med særlige behov (jf. figur 2). Herudover budgetterer kommunerne også med stigende udgifter på dagtilbudsområdet og flere midler til vedligeholdelse af vejene. Modsat budgetterer kommunerne med færre midler pr. borger til især sundhedsvæsenet, ligesom der også budgetteres med færre udgifter pr. potentiel bruger på ældreområdet, kultur- og fritidsområdet samt administrationsområdet.

Bemærk, at udgifterne på alle områderne i figur 2 er opgjort pr. potentiel bruger, dvs. pr. borger i den aldersgruppe, som servicen primært retter sig imod. Udgifterne til dagtilbud er fx opgjort pr. 0-5-årig og udgifterne til ældreområdet pr. 67+-årig. De procentvise ændringer afspejler dermed også de underliggende ændringer i befolkningstallet i de forskellige aldersgrupper. For eksempel dækker det procentvise fald på 0,3 % på ældreområdet pr. 67+-årig fra 2022 til 2023 over, at de samlede udgifter på ældreområdet er budgetteret til at stige med 700 mio. kroner, svarende til en stigning på 1,3 %. Men da der samtidig er kommet flere ældre, betyder det, at udgiften opgjort pr. 67+-årig falder det år.

Figur 2 Procentvis vækst i budgetterede serviceudgifter på udvalgte serviceområder 2022-2023

Note: 2023-priser. Ikke korrigeret for opgaveændringer. Ændringer i procent pr. potentiel bruger.

Kilde: ECO Nøgletal.

Størst stigning pr. indbygger i kommuner med befolkningstilbagegang

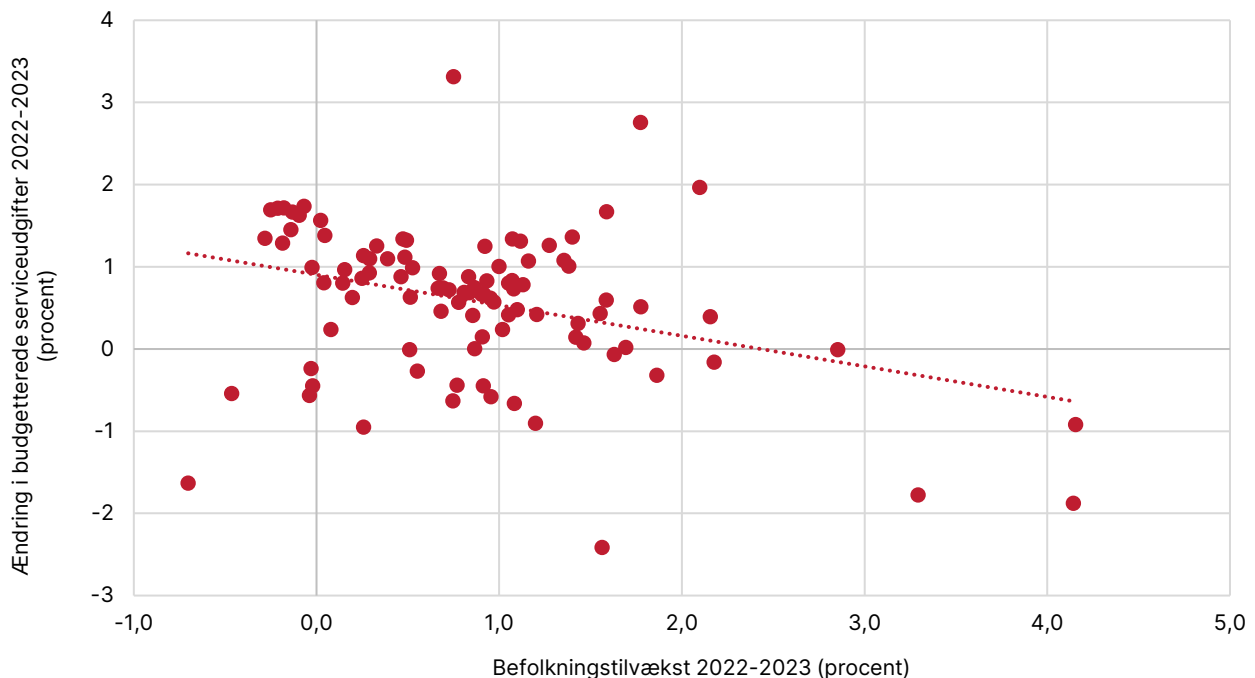
Figur 3 viser den procentvise udvikling i kommunernes budgetterede serviceudgifter pr. indbygger fra 2022 til 2023 sammenholdt med periodens befolkningsudvikling.

Tendensen er, at serviceudgiften pr. indbygger falder i kommuner med stor befolkningstilvækst. Omvendt stiger udgiften pr. indbygger mest i kommuner med befolkningstilbagegang. Det kan hænge sammen med, at befolkningssammensætningen i kommunerne ændrer sig forskelligt, så der fx i kom-

muner med befolkningstilbagegang bliver relativt flere ældre. Det kan også tænkes at afspejle det forhold, at det generelt er vanskeligt at tilpasse udgifterne til et faldende befolkningstal. Det er også muligt, at kommuner med befolkningsvækst oplever stordriftsfordele på områder som vejvæsen og administration, og at det betyder, at udviklingen i serviceudgifterne ikke følger befolkningsudviklingen helt tæt.

De enkelte kommuners budgetterede ændring i serviceudgifter fra 2022 til 2023 fremgår af landkortet i figur 4. Kortet peger på, at udgifterne pr. indbygger stiger relativt mest i en række yderkommuner.

Figur 3 Procentvis befolkningstilvækst og vækst i budgetterede serviceudgifter pr. indbygger 2022-2023

Kilde: ECO Nøgletal. Alle tal i 2023-priser. Ikke korrigeret for opgaveændringer.

Data og metode

Analysen er baseret på ECO Nøgletal og bygger på data om kommunernes udgifter, struktur og befolkningsmæssige sammensætning fra Danmarks Statistikbank (www.statistikbanken.dk).

Find flere tal fra din kommune eller se demoversionen af ECO Nøgletal på eco.vive.dk.

Se for eksempel tabeller om kommunernes udgiftsniveau og udgiftsudvikling:

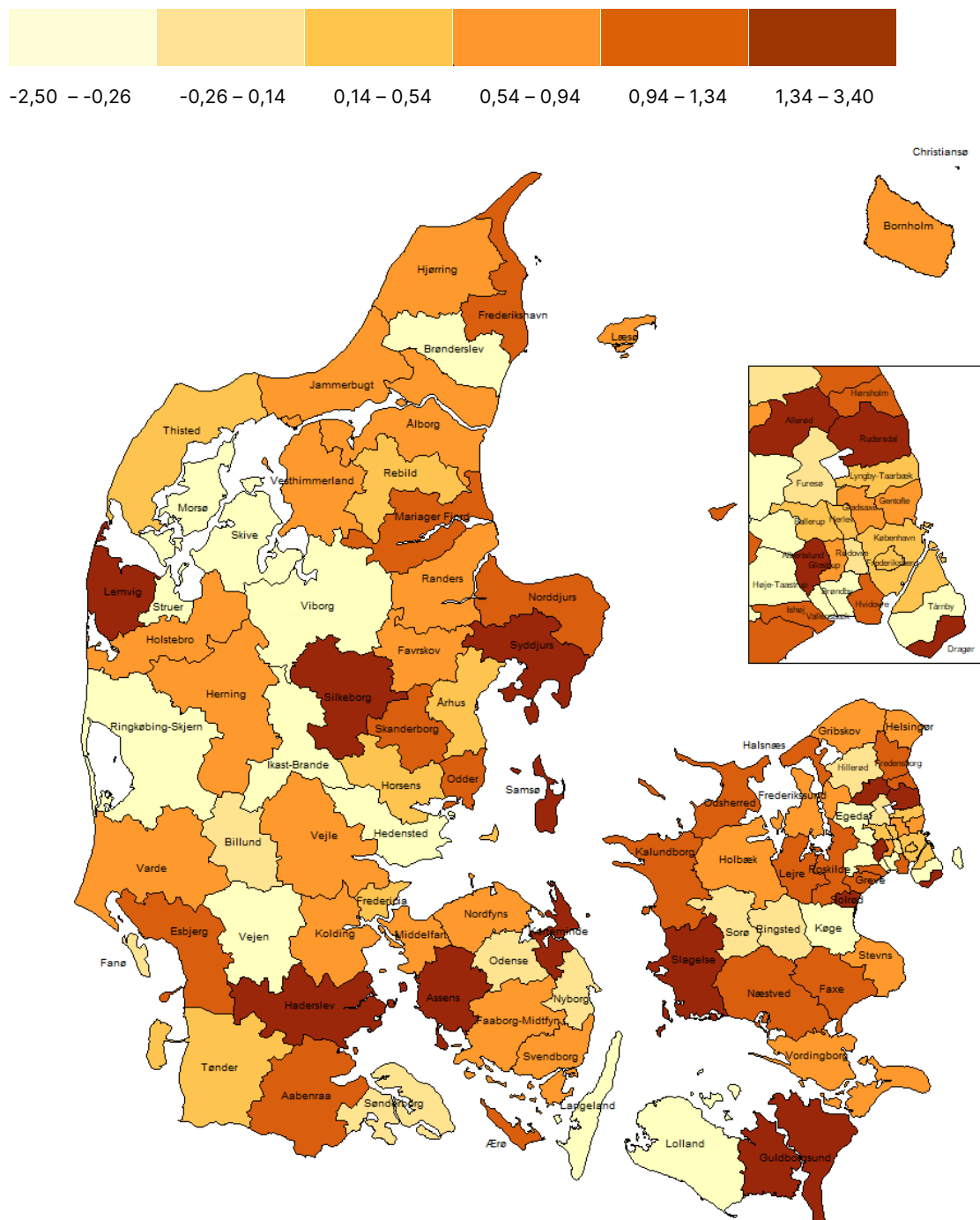
- Tabel 1.30 Ressourceforbruget på 19 udgiftsområder – budget 2023
- Tabel 1.32 Budgetoverskridelse på 19 udgiftsområder 2021
- Graf 4.16 Udvikling i serviceudgifter 2017-2023.

ECO Nøgletal leverer tabeller med nøgletal samt grafer med udviklinger på 19 forskellige udgiftsområder i den kommunale sektor. Hver kommune bliver sammenlignet med en gruppe af kommuner med tilsvarende rammebetingelser på det enkelte udgiftsområde.

Kontakt: Mathias Ruge, senioranalytiker i VIVE, tlf. 33 48 08 16, maru@vive.dk eller Kurt Houlberg, professor i VIVE: tlf. 31 57 66 84, kuho@vive.dk.

I VIVEs kommunetal dykker vi med jævne mellemrum ned i udvalgte ECO Nøgletal. Du kan [tilmelde dig VIVEs nyhedsbrev på vive.dk](#) og modtage kommende udgaver af VIVEs kommunetal.

Figur 4 Budgettereret vækst i serviceudgifter pr. indbygger 2022-2023 (procent)

Kilde: ECO Nøgletal. Alle tal i 2023-priser. Ikke korrigeret for opgaveændringer.